

SPIS TREŚCI

HISTORIA

Ks. Jan WIŚNIEWSKI: <i>Bractwo Świętych Aniołów Stróżów w Pierzągowie w latach 1763–1834</i>	7
Ks. Mieczysław JÓZEFOWICZ: <i>Tomistyczny biskupowski i stałkowski w sferze z archiepiskopatwem, na przykładzie parafii św. Wojciecha w Łobżycy</i>	37
Ks. Wojciech ZAWADZKI: <i>Parafia Kościelna w diecezji XII- i XIX-wiecznych protokóły wizytacyjnych</i>	47
Janusz HOCHLEITNER: <i>Taufbücher als zeichen der kirchlichen Verehrung von Heiligen</i>	79
Jan CHŁOSTA: <i>Ks. Karol Langwałd (1886–1945) kapłan z południowej Warmii</i>	89
Ks. Jan WIŚNIEWSKI: <i>Kapłani-empereurzy i księża przysięgowani na Powstanie 1945 r.</i>	95
Ks. Krzysztof BIELAWNY: <i>Postępną duszpasterstwem w parafii rzymskokatolickiej w Kartuzach po 1945 roku</i>	101

TEOLOGIA

Ks. Marek KARCIZEWSKI: <i>„Zętek right” Wacławy starożytnego języka hebrajskiego w świetle „Von Geist der ebraischen psalm” (1782/1783) Johanna Gottfrieda Herdera</i>	123
Joanna NIEZBECKA: <i>Święta Rachela — powołanie i przeżycie biblijne a polskie wiśności</i>	135
Ks. Marek ZMUDZIŃSKI: <i>Przynajmniej tytuł Biskupa Rygi</i>	147
Ks. Piotr TOWAREK: <i>„Martyria „Gruktionen actus” i „Canticum laudis” w świetle dokumentów Kościoła</i>	157
Ks. Jacek NIEMANN: <i>Personalistyczny wymiar świętości</i>	167
Ks. Andrzej MIOTE: <i>Wojnowarce dla Afryki. Zrozumienie Ducha Świętego — sprzyjające i trudne warunki (1785–1914)</i>	179
Ks. Jerzy KULACZEWSKI: <i>Bożek a duszpasterstwo rodzin</i>	205
Ks. Mariusz OSTASZEWSKI: <i>Jak kształtuje się religijność polskich małżonków i rodzin?</i>	225
Ks. Stefan EWERTOWSKI: <i>Pył lat Polski w Unii Europejskiej i duszpasterstwiej perspektywy Kościoła</i>	249

FILOZOFIA

Ks. Marian MACHINEK: Zapłodnienie „in vitro”. Próba bilansu etycznego z punktu widzenia chrześcijańskiego personalizmu	267
Tomasz P. TERLIKOWSKI: Antyracjonalny dogmatyzm zwolenników „in vitro”	277
Astria MĘCZKOWSKA-CHRISTIANSEN: Neoliberalne brzoźstwo wychowania	287
Jan PAPIEŻ: Szkoła jako miejsce wykluczania i marginalizacji społecznej	299
Ks. Janusz SZULIST: Wyznaczenie sensu rzeczywistości społecznej. Fenomenologiczna socjologia Alfreda Schütz	313
Arkadiusz MODRZEJEWSKI: Optyka historyczofizyczna Karola Wojtyły – Janina Pawła II	325
Jan Jacek PACZKOWSKI: Koncepcja filozofii Mieczysława Straszewskiego w dobie postchrześcijańskiego negowania filozofii	335
Ks. Hosił KOZUCHOWSKI: Kontrowersyjna natura filozofii. Widz Robertu Spawana	369
Ks. Andrzej MAMAJEK: Status „prinydy” w postmodernizmie	385
Bogdan BURLIGA: Połemika i retoryka w dialogu Mieczysława Feliksa „Okocimian”	403

MATERIAŁY I RECENZJE

Ks. Wojciech ZAWADZKI: 100-lecie parafii św. Wojciecha w Elblągu	415
Ks. Stefan IWERTOWSKI: „Jesteśmy z tego Kościoła – z tej wspólnoty”	419
Ks. Jan WIŚNIEWSKI: Męczennik ze wsią i polską! Powstał – Hieronimianin ks. Władysław Dosała, zym ziom! szlaskiej	427
<i>Pro Memoria Augustyn Szwego (1896–1949)</i> , zbierał i opracował Hosił Bortyszkowski, wyd. Instytut Karczmarski w Gdańsku, Gdańsk – Malbork 2008 – recenzja Andrzej LUJNISKI	433
John G. Gage, <i>Kolor i kultura. Teoria i znaczenie koloru od antyku do abstrakcji</i> , przekład Joanny Holzman, wyd. Universitas, Kraków 2008 – recenzja Beata BOCIUK	437
Ks. Bogdan Wiktor Matysiak, <i>Ministeria hebrajskiego tekstu Starego Testamentu</i> , Biblioteka Wydziału Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego nr 37, Wydawnictwo „Heksamen”, Olsztyn 2008, s. 120 – recenzja ks. Marek KAR-CZEWSKI	445
Dariusz Kotwicki, <i>Kościół w świetle Apokalipsy św. Jana</i> , Studia Biblica Polska (nr 6), Capitochoena 2008, s. 347 – recenzja Łukasz GARBACI	447
Ks. Jan Leś, <i>Dzieje Pruz</i> . Z braniewskiego wydania z roku 1725 przetłół Bp Julian Wajtkowski, Olsztyn 2008 – recenzja Marek CHODOR	451
Wykaz skrótów	455
Słownik geograficzny	457
Słownik nazw i nazwisk	467
Abakwerzyczenia	491
Spis treści	493

INHALTSVERZEICHNIS

GESCHICHTE

Jan WIŚNIEWSKI: <i>Bruderschaft der M. Schutzengel in Pamiągłowo zwischen 1763–1834</i>	7
Mieczysław KÓZIEPCZYK: <i>Der nationalsozialistische und sozialistische Totalitarismus im Kampf gegen das Christentum – am Beispiel der Pfarrgemeinde des M. Adalberts in Eibitz</i>	37
Wojciech ZAWADZKI: <i>Pfarrgemeinde Kołczycewo vor dem Hintergrund der Inspektionsprotokolle der 19. und 20. Inspektionsbezirk</i>	43
Janusz HOCHLEITNER: <i>Tughtücher als Zeichen apostolischer Verehrung von Heiligen</i>	79
Jan CIBIŃSKI: <i>Karel Langwald (1886–1942) – Geistlicher aus Ermland Süden</i>	89
Jan WIŚNIEWSKI: <i>Martyrer und verfolgte Geistliche aus der Weichselbruderschaft vor 1945</i>	95
Krzysztof BIELAWNY: <i>Beginn der Seelsorge nach 1945 in der römisch-katholischen Pfarrgemeinde Kasigowo</i>	105

THEOLOGIE

Marek KARCZEWSKI: <i>Sprache der Paradiese? Vorteile der althebräischen hebräischen Sprache vor dem Hintergrund Johann Gottfried Herders Aufsatz „Vom Geist der hebräischen Poesie“ (1782/1783)</i>	123
Krzysztof NIEZBECKA: <i>Rachels Glück – die zeitlose biblische Botschaft von der Macht der Liebe</i>	135
Marek ZMUDZIŃSKI: <i>Prälat-Titel des Römischen Bischofs</i>	147
Piotr TOWARDEK: <i>„Custorum arto“ und „Custorum laude“ der Meute vor dem Hintergrund der Kirchenarkandien</i>	157
Jacek NEUMANN: <i>Parawellen Ansatz der Erlösung</i>	179
Andrzej MIOTK: <i>Missionare für Afrika. Ordensgemeinschaft des Hl. Geistes – Engländer und Einrichtungsgruppen (1763–1914)</i>	205
Jerzy KULACZKOWSKI: <i>Scheidung – auf Familienangehörige</i>	225
Mariusz OSTASZEWSKI: <i>Wie gestalter sich die Religiosität polnischer Eltern und Familien?</i>	225
Stefan EWERTOWSKI: <i>Fünf Jahre Polen in der Europäischen Union aus weltanschaulicher Sicht der Kirche</i>	249

PHILOSOPHIE

Marian MACHINEK: <i>In-vitro</i> -Befruchtung – Versuch einer ethischen Bilanz aus christlichem Blickpunkt	267
Tomasz TERLIKOWSKI: Antirealistischer Dogmatismus der <i>In-vitro</i> -Anhänger	277
Agnid MIĘCZKOWSKA-CHRISTIANSEN: <i>Knabbernde Abwege der Erziehung</i>	287
Jan PAPIEŻ: Die Schule als Ort des Ausschließens und der gesellschaftlichen Marginalisierung	299
Janusz SZULIST: Sinnbewusstsein gesellschaftlicher Wirklichkeit. Phänomenologische Soziologie des Alfred Schütz	343
Arkadiusz MODRZEJEWSKI: <i>Miscroscopische Optik</i> von Karel Weyjska – Johannes Paul II	323
Jan Jacek PACZKOWSKI: <i>Philosophiekonzeption des Mieczysław Świąkowski zur Zeit des postkolonialen Restzeitalters der Philosophie</i>	335
Ryszard KOZŁICHOWSKI: <i>Kontroverse Natur der Philosophie</i> – Robert Spaemanns Vision	369
Andrzej MAMAJEK: <i>Staat der „Wahrheit“ in der Postmoderne</i>	383
Bogdan BURLIGA: <i>Polenik und Rhetorik im Dialog von Mironia Felis „Okazja“</i>	403

MATERIALIEN UND REZENSIONEN

Wojciech ZAWADZKI: <i>100-jähriges Bestehen der Pfarngemeinde des hl. Anthonis in Elbing</i>	413
Stephan EWERTOWSKI: „Wir sind aus dieser Kirche – aus dieser Gemeinschaft“	419
Jan WISNIEWSKI: <i>Mitglieder für Glauben und politische Weichenlenkung – gesammelter Geistlicher Międzywieś Denzki – Sohn des Stuhmer Landes</i>	427
<i>Pro Memoriam Augustinus Spryga (1896–1949)</i> , gesammelt von Ryszard Horczykowski, Verlag Kuschubisches Institut in Danzig (Gdańsk – Mułkowo 2008) – Rezension: Andrzej LUBIŃSKI	433
Johann Guga, <i>Farbe und Kultur, Theorie und Bedeutung der Farbe seit der Antike bis zur Abstraktion</i> , Übersetzung: Joanna Holzmann, Verlag Universitas, Krakau 2008 – Rezension: Beata BOCHNIK	437
Bogdan Wiktor Matysiak, <i>Geschichte des arbeitslichen Textes des Alten Testaments</i> , Bibliothek der Fakultät für Theologie der Ermlandisch-Masurenischen Universität Nr. 37, Verlag „Hosianum“, Olsztyn 2008, die S. 120 – Rezension: Marek KARCIWIŃSKI	443
Dariusz Kotwicki, <i>Die Kirche vor dem Hintergrund der Offenbarung des hl. Anthonis</i> , Studien der Biblica Paulina (Nr. 6), Częstochowa 2008, S. 347 – Rezension: Łukasz GARBACIK	447
Jan Leś, <i>Preußens Geschichte. Aus der Braunschweiger Ausgabe von 1773 übertragen von Michajł Jakub Wójcicki</i> , Olsztyn 2008 – Rezension: Marek CHODŃ	451
<i>Abkürzungsverzeichnis</i>	455
<i>Geographisches Register</i>	457
<i>Namensregister</i>	467
<i>Inhaltsverzeichnis</i>	491